

Torpet Källeberg under Stockslycke/Holmen

Detta torp låg där det på dagens karta står Jaktstuga. Orsaken är att då lantmäteriet arbetade med den nya kartan på 1970-talet, kom en fältmätare hit och frågade dåvarande markägaren Gösta Hansson. "Är detta Källeberg." "Nej det ligger längre däråt" sade Gösta, pekande i sydlig riktning. Därför står det, på den ekonomiska kartan från 1980, helt omotivrat några hundra meter söder om dess rätta plats. Lantmäteriet borde gått till den gamla kartan från 1890-talet där finns stugan, ladugården och alla små åkerlappar inritade. Medan det på 1928-29 års generalstabskarta inte finns en enda prick, av den enkla anledningen, att torpet var raserat och jaktstugan inte uppförd.

Vid den här tiden hörde skogsmarken till Kristineholms egendom, som inköptes av Göstas far Axel Hansson, 1932 enligt Göstas uppgift för han sade sig ha nytaget körkort, till vilket då fordrades 21 års ålder (han var född dagen före julafton 1910). Jaktstugan byggdes några år senare troligen 1934-36. Så värst mycket skog fanns inte vid den tiden utan bestod mest av ungskog, man kunde se ryggar på torparnas kor som gick på

bete där. Axel lade ned mycket arbete med gallring, plantering, vägbygge mm., så att skogen var fin innan 1969 års orkan fällde det mesta. Nu börjar det likna skog igen, men tjädern är inte tillbaks ännu. Den sista speltuppen såg och hörde jag våren 1966. Året

därpå fällde jag en del granar och nyodlade en av torpets åkrar där jag haft viltåker allt sedan dess.

De gamla åkrarna syns ännu tydligt, med stenmurar och jordvallar fastän de är skadade av skogskörslor och vägbyggen. Många åkrar är försumpade trots en del dikning, men avrinningen är dålig när ingen torpare går där

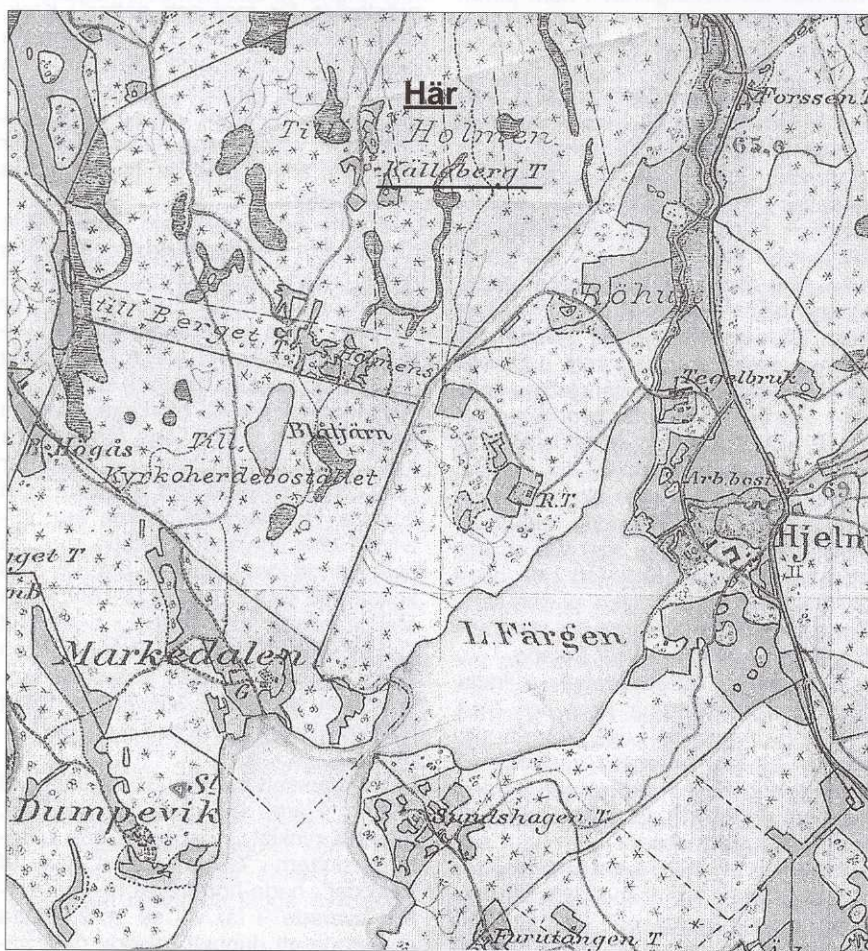
Jaktstugan där torpet Källeberg låg.

med spaden och rensar längre. I det längsta gick Edmund Andersson här och pysslade med dikesrensning, plantering och huggning, en gammal trotjänare på Kristineholm, som arbetat på gården redan på Sandbergs tid, (han som gett namn åt Sandbergsvägen och Sandbergs-liderna i dess förlängning vid Hjortgården). Denne Edmund lärde mig mycket om hur det varit förr på skogen, men allt fastnade inte i minnet.

Men här slet och gladdes människor på människors vis när skogen var gles och bestod mest av tall, ek, björk och andra lövträd. Några av de gamla ekarna står ännu kvar, tänk om dom kunde berätta. Även de stora tallarna bakom stugan är säkert 200 år. Sen jag kom hit 1957, är det bara den yngsta som jag sett förändras från medelålders till gammalfura (vilket syns på kronbildningen). Tidigare fanns flera gamla ekar i omgivningarna. En del fälldes på 30-talet för att ge plats åt mer ekonomiska träslag, andra stöp för stormen 1969.

Säkert var här vidsträckt betesmarker med ek och enbuskar i gädesbackarna mellan de små åkerlapparna. Här stod fyra grova oxlar på tomt, men de dukade under av rötta och föll omkull en efter en. Småplantor av oxel är det gott om i omgivningarna, men inte ser röjsågen skillnad på dem och andra buskar. Syrener och små körsbär och krusbär finns på tomt.

Efter stormen 1969 levde hagmarksfaunan upp igen med orre, buskqvätta, stenskvätta, stare, sädesärla, törnskata, göktyta och gök. Men allt eftersom skogen slutit sej har de försvunnit och återigen ersatts av barrskogens fåglar, men en nötväcka häckar tack vare de gamla ekarna.

Under markeringen Här låg torpet Källeberg nuvarande Jaktstugan. Kartan är från 1890-talet.

Forts. Torpet Källeberg

Ängsväxter finns på tomten tack vare att jag slagit den med lie i många år. Här finns jungfrulin, blodrot, flera arter fibblor, liljekonvalj, vanlig och stor blå-klocka, nattviol mm. Dessutom rariteten blå fingersvamp (*Clavaria zoolingei*).

När jag på 50-talet lärde känna Edvin Svensson bodde han i en liten stuga, Grantorp även kallat Majas, som låg där det nu ligger en nybyggd villa strax vid vägbommen. Även hans äldsta syster Hilma bodde där och hushållade åt Edvin. Jag har haft äran att bli bjuden på kaffe av dom. Han berättade då att han var född i det torpet som legat där jaktstugan nu ligger och att familjen flyttade till det nu rivna torpet vid Blåtjärn när han var 8 år. Edvin hade i sin krafts dagar jobbat på SKF i Göteborg, "Kulan", som han sa. (Kallat Nya Källeberg enl. Ollo Olsson som med sina föräldrar bott på det torpet som är kvar några år under kriget).

Huset på Källeberg stod där jaktstugan står, men var längre och bredare, som ännu syns tydligt. Ladugården låg söder om nuvarande väg, två brunnar och jordkällare, eller snarare potatisgravar finns rester efter. En brunn har jag restaurerat.

Två granar av arten Kalifornisk ädelgran (*Abies concolor*), med myck-

et olika växtsätt finns på tomten, planterade av Axel Hansson. (Utöver de i texten nämnda har jag fått uppgifter av Birgitta och Lennart Andersson Bredaredsängen).

Nyss hittade jag en tyvärr något kantstött överliggare till en handkvarn.

Källeberg i Kyrk- Rester av stenmur från torpet Källeberg böckerna:

Östra Stockslycke Rote, Holmen Tomasgården. 1/2 mantal.

Kjelleberg Torp.

Mannen Sven August Olofsson född 1854-08-20 på torpet Näverhult, Alingsås landsförsamling (strax öster om Boråsvägen vid sjön Nären). Hustrun Gustava Andreasdotter född 1851-07-21 på torpet Botten under Vikaryd. Barn: Hilma f. 1878-06-07, Oscara f. 1880-05-03, Oscar f. 1881-12-07, Olga f. 1884-08-17, Edvin f. 1886-07-23 (Den ovan nämnda Edvin Svensson) Gustava f. 1888-11-01, Sven Olof f. 1890-10-30 och Artur f. 1896-07-06

Dessa var de sista som bodde på torpet Källeberg.

Före dem hade en Sven Johansson (bra namn) brukat Källeberg, han var född i Hol 1825-08-21 och hade flyttat hit 1858. Hustrun Anna-Britta Andersdotter född i Lilla Edet (Fuxerna) 1805-11-11. Där fanns ytterligare två generationer men ingen av dom var Svens barn, troligen hade hustrun son och dotter med olika fäder. Dottern hade i sin tur tre barn med olika fäder endast den sista Anna Elisabeth har en fadersangivelse, nämligen arbetskarlen Bengt Svensson i Applakärr.

Johan Almqvist